

Мы ильэсымкІэ апэрэх

(Икзух).

Унагъомрэ нымрэ Ӏепылгэту афэху-тъэнэм ахэр фытегъепсыхъягъэх. Ахэм ашыщых ны мылькум ипрограммэ лытъэкотэгъэньр, аш игъефедэнкІэ амал тедзэхэр гъэнэфгээнхэр, сабыйхэр зэрысхэ унагъохэм посүлгэхэр зерагъе-тъотынхэм феш къалахырэ ипотекэм пыль процентхэр нахь макэ шыгъэнхэр, кілэлэцыкІубэ зерис ыкли гъот макэ зилэхэ унагъохэм Ӏепылгэту афэху-тъэнэр, кілэлэцыкІу ыгыплем (яс-

лэм) клонхэ фаехэм альянкыокІэ чэзыу щымылжынр, нэмыххэри. АР-м и Лышхэ сабищ е аш нахьбэ зилэхэ унагъохэм посүлгэхэр зыщаши-щихэ чыгу яххэр къаратынхэм ифи-тынгъэ зэрэлгэх къэзыушыхъатырэ уна-шьор зэрйт тхыльхэр нэужум ариты-жыгъэх, ахэм джыри зэ афэгушуагъ. Псаунгъэ пытэ ыкли хахь ялэу щылэнхэу къафэлтэгъуагъ.

Джащ фэдэу юфхъабзэм къышыгущы-лагъэх ыкли унагъохэм къафэгушуагъэх

АР-м и Премьер-министэрэ Александр Наролинр, Мыекуапэ имэрэу Андрей Гетмановир, АР-м мыльку зэфы-щытыкІэхэмкІэ и Комитет итхаматэу Ирина Бочарниковар.

Мы мафэм агъегушуагъэхэм ашы-щых Klub э Аскэррэ Сайдэрэ. Зэшхъэ-гүсэхэм сабищ зэданлу, зэгурьоныгъэ азыфагу ильэс пчагъэ хуугъэу зэдэпсэух.

— Ильэс 19 фэдиз хуугъэу Мыекуапэ тыдэс. Сабищ е аш нахьбэ

зилэ унагъохэм чыгу яххэр къара-тиххэу зызэхэтэхэм чэзыум тыхууцаагъ, ильэситфырэ аш тыхэтэгъ. Чыгу яххэр тэр-тэрэу къыхэтхын амал зэрэ-тиагъэр лъэшэу гуалэ тщыхъуль. Пстэуми тафэрэз, чыгу яххым унэ итшыхъанэу тэгъенафэ, — elo Klub Сайдэ.

АР-м и Лышхэ, къэлэ администрацием, мы юфыгъом изэшшохын къы-хэлэжъэгъэ пстэуми зэрафэрэзхэр къэ-зэрэугоигъэхэм къауагъ.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Лъэпкъым фэлажъэрэм бзэр егъэльапІэ

Ныдэльфыбзэм адигэ лъэпкъымкІэ мэхъанэу илэр къышыраотыкыгъэ юфхъабзэ Адыгэ кілэе-гъэджэ коллежэу Андырхое Хъусен ыцэ зыхырэм тыгъуасэ щыкІуагъ. Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ фэгъэхъыгъэ зэхахъэм коллежым щеджэхэрэр, кілэе-гъаджэхэр, хъакІэхэр къышызэрэугоигъэх.

— Хабзэ зэрхъугъэу, адигабзэм и Мафэ коллежым ильэс къэс щы-хэтэгъеунэфыкы, — къытфуутэ я 4-рэ курсым щеджэрэ студентэу Хъуажь Расите. — Ныдэльфыбзэр пултынхэм мэхъанэу илэр студентхэм къагурыоным, адигабзэр нахь итэктотыгъэ зэр-тъэшэнным мыш фэдэ юфхъабзэхэр фэлорышхэх. Коллежым зээл щедж-хэрэм адигабзэр зерагъашхэ, ау нэ-мыкІ лъэпкъхэм аш фытегъепсыхъэгъэхэдэжэн сыхъатэу ялэр нахь макI.

EklopIekIe куу фырьяэу юфхъабзэр зэрэзэхашаагъэр алерэ тақыкхэм къа-щегъэхъягъэу нафэ къытфхъуугъ. Тильэпкъ ибаиныгъэ лъэнхыкъо зэфэш-хъафхэмкІэ студентхэм къыралотыкыгъ. Ижыре къашью «ИспъамыемкІэ» зэ-хахъэр къызэуахыгъ, нэужум адиг-абзэм и Мафэ хъагъунэфыкынхэм къе-жъапIэ фэхъугъэр къалотагъ, адигабзэкІэ тъыгъэхэ баснэхэм, усэхэм къяджагъэх.

— Тинидэлфыбзэу тиадыгабзэ гуп-шысэу тиээр къыралотыкын тэлъэкы, — щызэхэтэхы зэхахъэм. — Бзабэ пшэнхым мыхъун хэлъэп, ар үшүгъэм инэшан, ау убзэ умышшэжынр емык-лишху, шыкъэлтэгъэ зэрэхэмьтэх ар ишыхъат. Тинахыжхэм ягушылжэхэр: «Ны зимиээр ибэш — насыпныч, бзэр зымышшэжырэр фэмыфыж, нэ-пэнчхъ.

Адигэхэм музыкальнэ Ӏемэ-псымэхэу ялэхэр, ахэр зыфдэхэм, тарихъэу апыльым студент ныбжыкІэхэр къатегу-щылагъэх. Усэхэу къауальхэмий гуп-шысэ куухэр ахэлхых, ныдэлфыбзэм ибаиныгъэ, ихьшишэ поэт зэфэшхъаф-хэм зэральэгъуутыгъэм зэхэсгыгъом къеклонгъэхэр нэуасэ фашыгъэх. Нэхэе Руслан, Бэрэтерэ Хъамид, Къуекъо Налбы, нэмыкІхэми ятхы-гъэхэмкІэ юфхъабзэр къагъэбаагъ. Адигэ лъэпкъым гумэкыгъюу илэри

зэхахъэм щыщагъэзиягъэп. Тильэпкъ ххэс зэрхъугъэр, аш ыцэ, ыбзэ чинэн щынагъо непэ къызэрэуцурэр къыха-гъэшхэгъ. Ныдэлфыбзэр зымышшэжырэр инеушшэ мафэ сыда зэрэшшигуутыгъир? Аш ышхъэ сыдэштэу къылэтишта? Исабыххэм сыдэштэу адегушишта? Мыш дэжьмэн Бэрэтерэ Хъамид иусэу «Синьдэлфыбз» зыфилорэм сигуулжысэ лъээсэ. Аш купкIеу хэлъым тиниб-жыкІэхэр егуупшигэнэу тыкъяджэ:

«Джыри эгъешэнэу сэшэ сэ гышишэ,
Ay сымышшэжьмэ синьдэлфыбзэ
Нарт Саусырыкъо сшэнэ ихьишэ?
Айдэмэиркъаны сшэнэ игыбзэ?
Слорэмэйтыжыи адигэ псальэр,
Сянэ сыдэштэу ыцэ escloна?
Сыбзэ слумылтмэ шулэгъу пын-
налэр
Сльэпкъы сыдэштэу фээгъэлэжъ-
на?»

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

Хэдзынхэр-2018-рэ

Хэбзэгъэуцугъэр икъоу ашПЭМЭ...

Хэдзынхэм ахэлжъэнхэм зыныбжь нэсыгъэхэ ныбжыкІэхэр хэдзынхэм афэгъэхъыгъэ законым зэрэшшигуазэхэр къышагъэлъэгъогъэ юфхъабзэ АР-м и Правительствэ зычэлт Унэм щыкІуагъ.

УФ-м и Президент ихэдзынхэу къэблагъэхэрэм япэгъокІеу хэдзэкло ныбжыкІем и Мафэ ихэгъеунэфыкын къыдыхэлтэгъэ юфхъабзэр ар щыт. АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссиэрэ Лъэпкъ библиотекэмрэ кіещакло фэхъугъэх, ООО-у «Компания АПИ «Гарант» зыфилорэр хэлэжъагъ. Мыхэм ялтыклохэр арх жюром хэсигъэхэри, АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие и Тхаматэ игуадзэу Елена Майор тхамэтагъор щызэрихъагъ.

НыбжыкІэхэм амакъе атынэуи, кандидат хъунхэуи законым фитынгъэ къызэ-раритырэр, шэлхэ гъэнэфагъэхэр аш къыгъэ-уцухэрэр икъоу ашПЭМЭ, Ӏепэдэлэл амьшэу ахэр агъефедэнхэм къыфщэгъэнхэр арх кіещаклохэм пшэврэиль шъхьалэу зыфагъэ-цужжыгъагъэр. Юфхъабзэр зэнэкъоу шыкІем тетзуу къуагъэ. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым имедицинскэ институт ифакультетхэу фармацевтхэмрэ врачхэмрэ зыгъэхъазырыхэрэм ястудентхэр арх зишэнэгъэ къэзгъэлъэгъуагъэхэр. Ахэм

2018 МАРТА
ВЫБОРЫ
ПРЕЗИДЕНТА
РОССИИ

ҮПКІэ хэмэильэу зарагъэуупльэкIун альэкIышт

Хабзэ зэрхъугъэу, ильэс къэс гъэтхапэм и 24-м

Жъэгъэузым

ебэнжыгъэнымкІэ Дунэе мафэр хагъеунэфыкы.

Аш фэгъэхъыгъэ юфхъабзэу «Белая ромашка» зыфилорэр къалэу Мыекуапэ, Лениним ичэгү, гъэтхапэм и 20-м щыклошт.

— Жъэгъэузым ебэнжыгъэнымкІэ Адыгэ республикэ клинике диспансерым ифлюорографие сыхъатыр 11.00-м къынжэгъэжъагъэу 14.00-м нэс зышлоигъо пстэуми къызыфагъэфедэн альэкIышт, ар Лениним ичэгү дэжь урамэу Краснооктябрьскэм щытшт, — къынжтауагъ Адыгэим псаунгъээр къеухумэгъэнымкІэ и Министерствэ.

Лъытэнэгъэ зыфэтшыхэу Энвер Махьмудэ ыкъомрэ Тимур Энвер ыкъомрэ

Адигэ Республиком илъыклохэм я юфшланзу Урысые Федерацие и Президент дэжь щылэм щылажъэхэрэм гүх-кышхо ашыхъугъ Адигэ ишхъэгъуасэ ыкли Тимур янэ игъон-мысэу дунаим зэрхъижъагъэр. Шъо шъушхъэки, шъуйкъин къыжъудэтэгощи.

ХҮҮТ Нээфсээт.

Коммунальнэ фэло-фашшээр

Уасэхэр зэфэшьхяафэу ттыщтых

Джынэс коммунальнэ фэло-фашшэу цыифхэм арагъэгъотыхэрэм атефэрэ уасэхэр зэхэубытагъэу зы квитанцием итхагъэхэу гъэорышшэкло компаниехэм кытфараагъэхыихээ, яттыщтыгъ. Мэлъильфэгъу мазэм кыщегъэжъагъэу, газым ыуасэ квитанцие шъхяафкэ зэрэттырэм фэдэу, псыми фабэми ауасэхэр зэрыт квитанциехэр кытфахыихэу рагъэжъэшт.

Мы юфыгъом фэгъэхыгъээ проектын Къэралыгъо Думэм алэрэу щыхэлъягъэх, коммунальнэ уасэхэр зэрэттыхэрэ шынкээр зэблэхъугъэн фаеу депутатхэм алъытагъ.

Ар къызхэкыгъэр ыкчи ишүаагъэу къэктощыр зыфэдэхэр Адыгэ Республикаанкээ къэралыгъо жилищнэ инспекцием ипашу Элона Кравцовам къедъэлтагъэх.

— Элона, фэло-фашшээм ауасэхэр зэтэфыгъэу тапэкиэ зэрэтищтым икъэбар цыифхэм къалтыиэсигъэми, ар

зытехъухъэрэй икъоу къагурыюрэп. Сыда о аш къенолиэштыр?

— Унэ зэтетхэр зэпхыгъэ гъэорышшэкло компаниехэр арых джынэс псым, фабэм ыкчи электроэнергием ауасэхэр зыфдъэхыихэрэ. Ежхэм ахъщэр мазэ къэс ахэр кытфэзтиупшихэрэ организациехэм афараагъэхыижъинхэу щигт. Ау уасэхэр арамытыжхээ, чыфэ инхэр зэтезигъэхьогъэ компаниехэр бэ хъугъэх. Арышъ, гъэорышшэкло компанием иоф хэмийхъяа, уасэхэр занкэу джы псыр, фабэр кытлэкээзийхъэрэ организациехэм цыиф-

хэм арагъэтихээ ашынену хабзэм къыхихыгъ.

— Аш къыхэкыи уасэхэм къаххъонцу щигт?

— Хяау, къаххъоцтэп. Мы льеныхъомкэ гумэкыгъо щигэп. Уасэхэр зыфэдизигъэхэм атэту къенэжыхъ, ахэр зэрэтищтыгъэхэм фэдэу джыри мазэ къэс атыштыгох. Зэхъокыре закъор коммунальнэ фэло-фашшэхэр кытлэкээзгэхъэхэрэ организациехэм яквитанциехэр кытфараагъэхъяа зэрэхъущтырары.

Зэкэми ашленену сыйфай уасэхэм организациехэм, гъэорышшэкло компаниехэм ахагъэ-

хонену зэрэфимытхэр. Ар зипшъерильыр Адыгэ Республикаан тарифхэмрэ нормативхэмрэ язегъэлонкэ и Гъэорышшэкло ары. Псыр, фабэр кытфэзтиупшира организацие пэпчч итарифхэмрэ инормативхэмрэ зыфэдизиштыр аш къафыхыхъ. Гъэорышшэкло ыгъеуцу гъэхэ шапхъэхэр зыни зэбликхунхэ фитэп, ар зэкэми зэрагъэцэкэн фаер жилищнэ Кодексым итхагъ.

— Районхэм ашагъэфедэрэ псыстырым, фабэм ауасэхэр къэлэдэсхэм атыхэрэм атекъыха

ыкчи район пстэуми зэфэдэу ахэр ашатыха?

— Ахэр зэфэдэнхэ альэкыштэп, сыда пломэ фэло-фашшэхэр къэзитыхэрэ организациехэри, иофу зэшүаахыхэрэри зэфэдэхэп. Гүшүээм пае, цыиф пчагъэу псыр е фабэр зылэклагъахыхэрэ, къэгъэфебаплэхэм ачлэйт оборудование зыфдээр, псыр газкэе е нэмыхъ шыкэлкэ агъэфабэмэ уасэхэр зэтэфэхэрэп. Ахэм ялтыгъэу тариф хэхыгъахэу щигэхэр ыгъэфедэхээ уасэу афашынхээр Гъэорышшэкло къафгээ нахэх.

— Уасэхэр шъхяафэу зэрэтищхэм унэ зэхэхэм ашыгсэухэрэм зытырагъэпсиханэу щигтэйба?

— Аш фэдэхэм ашыгсэухэрэм зэлукэхэр ашынхэшъ, юфыгъом щигтегүүшгээштых. Нэужым псымрэ фабэмрэ кытфэзтиупшихэрэм зэзэгынгъэхэр адашыщтых. Зэгурьонгъээ зэзэгынгъээ юфыгъохэр мэлылфэгъум нэс агъэцкэнхэу щигт. Аш нэс квитанциехэр «коммуналыщикхэм» къызэртфахыгъэхэм тетэу къенэжыхъ ыкчи нахь охтабэ юфыгъом игъэцкэн төфэнкэ сэгүгъэ.

— Гъэорышшэкло компаниехэм яофхэр къэпсийнхэхэхэх?

— Ахэм яквитанциехэм цыифхэм яунэхэм алэулагъэхъэрэхэрэ ахъщэмрэ зэдиряе чынпээу аш хэтхэм яыгын төфэрэмрэ джы артыщтхэр.

— Опсэу.

Спорт туризмэр

«Километри 100-р сыхъат 24-кIЭ»

Мыекъопэ районым гъэтхапэм и 31-м — мэлъильфэгъум иапэрэ мафэхэм зэнэкъокью «Километри 100-р сыхъат 24-кIЭ» зыфиорэр щигэхашащтых. Мыгъэ ар туризмэмкэ инструктор цэрыгъуагъэу Хъамырзэ Рэмэзан Сэфэрбий ыкъом фэгъэхыгъэшт.

Рэмэзанэ идунаи 2011-рэ ильэсэйн ыухыгъ. Зыгъэпсэфэкло куп рищэжъагъэу псыхъо Сахрай ипсикъефэхэм адэжь ыщэхээ, туристхэм ашыщ псым хафи ытхалэнэм нэсигъяагъ. Рэмэзанэ хапкы, аш юпилэгъу фэхъуугъ, псыхъоми къыхихыжъыгъ, ау ежь ытхъяа къыгъэ-

спортымрэкэ и Комитетрэ зэхээшэхэрэ. Мыгъэ аш профессионалхэри, хэлажээ зышлоигъо пстэури кызыэфишшэштых. Чынпээ зэфэшьхяафхэм къарыкыгъэхэу нэбгырэ 200 фэдиз марафоным хэлэжжэштых.

Юфыгъом изэхэшаклоу Хъаткью Алый кызызэриуагъэмкэ, ауяа юрэ ильэсхэм зэнэкъокум хэлажэхэе зышлоигъохэм къа-

хэхъо. Ауяа юрэ ильэсищим къыкыоц пчагъээр фэдитуке нахьыбэ хъугъэ. Мыгъэ ахэр я 17-у зэхажэх.

Мыш фэдэ зэнэкъокуухэм ныбжыкэхэр зэрэхэлжэхэрэм ишүаагъэ къэкло. Ахэм тикишхъэхэм нэуасэ зафашы, Ѣзыеконхуу загъасэ, ежхэми заушетыжбы.

Марафоныр «Графская поляна» зыфиорэ чынпээм щиграгъэжжэштэшт. Зэнэкъокуущтхэр аныбжье елтыгъэу куп-купэу гошыгъэштых.

А мэфэ шыгыкъэхэм гъэхъунэм нэмыхъ фестивали шыреклокъыт, ари зэнэкъокуукэу Адыгейим Ѣзызэхэшхэрэм ашыщ хъугъэ. Зэнэкъокум зэрджахээр — «Весенний драйв», аш хэлэжжэштхэм къачыщт гъогууланхээр зэфэдэхэп. Хэти зытээпсиханэу ыкчи зызэргэхъязыгъэхэм елтыгъэу Унэ-Коз дэчжээштхэм, нахь зэшъхъээшшо чынпэхэм къашызэпчэштхэм, уахтэкэ къызэпчэштхэм ахэтштхэм. Бэшхэр аыгъхэу зеконхуу фаехэр мастер-классхэм ахэлжжэштхэм.

Зэнэкъокуухэм ахэлажжэхэз зышлоигъохэр гъэтхапэм и 27-м нэс атхыщтых.

Нэклубъор зыгъэхъязыгъээр ШАУКЬО Аслынгуаш.

БЫЛЫМХҮНЫМ ЗИУШЬОМБГҮНЫМКЭ АМАЛЫШПУХЭР КҮЕТЫХ

МЭКҮМЭЩ КОМПЛЕКСЫР АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИЭКОНОМИКЭ ИЛЬЭНҮҮКЬО АНАХЬ ПЭРҮТХЭМ АЩЫШ.

Мэкүмэш хъызмэтым шуа-тээ кытэу тишьолтыр зыщегэ-ушьомбгүйгээнэр непэрэ ма-фэхэм юфыгью шыхьаалу щит. Былымхүнүм икью хэхьони-гэхэр егъашыгэхнэм ыки ми уахтэм кызыдихыхэрэ шыкla克Iэхэр кызыщыагэхэдэхээзэ былымхэм арагъашхэрэ лэжыгъэр кызызбэктэйрэ lусхэм якыдэгэктэйн юф зэрэдшэрэм фэгъэхыгъэу гүшүэгэту тифхьугу компа-ниуе «МАЙКОПЭКСТРА» зыфиорэм ипащэу Руслан Магомедовын. 2017-рэ ильэ-сым кызыщыублагьэу АР-м и Автономнэ учреждениеу «Рес-публиканский бизнес-инкуба-тор» зыфиорэм бэджэндэу оффис къащыихыгъэу юф шешэ.

— Лэжыгъэр кызызбэ-кыры юхсэу пынкIэу ахэзьгъахьохэрэм (экст-рудированный корм) къэбарэу пыльым укытфытегушынагъэмэ дэгъугъэ.

— Йошшённым кыкla克Iорэм хэгъэхьогъеням ыки Ѣер, кэн-кэр, лыр къазэрафекIурэ уасэр нахь макIэ шыгъеням тегупшыси, лэжыгъэ кызызбэктэйрэ юхсум икьыдэгэктэйн тыфежьагъ. «Экструдированный кормкэ» тизаджэрэр былым lус сирьехэу зэтирагьэххэрэр ыки температурэшхокэ агъехъазырхэрэр ары. Былымым ыпкьышьол хэлъын фэе витаминхэр ашк къебэкых, пхъапхъеу зэхэль ыки ишшүгъэки ымеки хъалыгъум фэд.

— Адр былым юхсэм съда мыр зэратекIырэр?

— Былымхэм анахьэу арагъашхэрэр углевод зы-хэлхэр, юхсэм алае къагъэктыхэрэ лэжыгъэхэр арих. Лэжыгъе юхажыжыгъакIэм микроорга-низмэу бэ хэлтээр. Аш фэдэ лэжыгъэм грибхэр ыки бакте-риехэр хешшихъэх, ар былымымкэ Ѣи-нагьоу Ѣит. Техни-кэр жыз зэрэхъу-гъэм е ом изытет ельтигъэу лэжыгъэхъэм игъехъазырын укуягъэ мэхъу. Аш къыхэктэй къахыжырэм шуа-гъэу хэлъым идэгъугъэ ыки иба-гъэ кызыщек. Тишэ-ныгъэлэххэм ар кыыдалтыи, лэжыгъэ къабзэр кызыз-бэктэйрэ, пынкIэу ахэзьгъэхвэр юхсум агъехъазырэу ауб-лагь. Лэжыгъэр сте-рилизацие зэра-шырэм ишшүгъэктэйнагъо къэзитырэ

пкыгъоу ашк хэлхэр егъэктодых. Анахьэу мы юхсум зыфытгэпсихыагъэр шкIэ къэхьугъакIэхэр ары. Ветери-нар врачхэм ыки зоотехник-хэм дэгъоу ашк шкIэ цы-кlyхэр нахыбэмкэ нэгтү, кэ-тый узхэм зэрарылхыгъэхэрэр. Арышь, ахэм яцыкгуом юхсум арагъашхырэм бэктэйрэ ельтигъэу ахэм язытет зыфэдэштэр ыки зэрэхъоштыр.

Былым юхсум стерилизацие зашыкIэ зыпари кызыщыублагьэу ар бэрэ Ѣылъын елъэкы. Лэжыгъэр кызызбэктэйрэ юхсум шкIэ къэхьугъакIэхэм зарагъэ-шхыкIэ хэхьоды-кыхэрэм япчыагъэ фэдитlукIэ нахь макIэ

мэхъу. Мыш фэдэ юхсум зэрагъэш-хыгъэ былымыр нэужум адээ юхсум пхъашшэу хъаджигъэ м зытхээгъэ иягъэ екIырэр ыки ил эгъу хэ м ялтыгъэмэ, нахь пынкIэу хэхъо.

— Мыш фэдэ юхсум шуа-гъэу илэхэм нахь игъэктэй-тэгъэу

Лэжыгъэр стерилизацие зэра-шырэм ишшүгъэктэй Ѣынагъо къэзитырэ пкыгъоу ашк хэлхэр егъэктодых. Анахьэу мы юхсум зыфытгэпсихыагъэр шкIэ къэхьугъакIэхэр ары.

зигугуу къэтшырэ юхсум шуа-гъэу илэхэм ашыщ хэгъэхьогъагъэ имылэу кызыз-рэдэдгээктэйрэ. Ау ыпшъэктэй кызызэрэштэгъагъэу, юхсум тэлкүү зыщилыкIэ е палтэу илэр зинкIэ юфыгъохэр кын-пэкIых. Температурэ фабэкI юхсум зешшүэхэктэй ишшүгъэ кызызэтенэ, мэлшүу кынпэ. Иэзэгьу пкыгъохэр хэлхэм яшшүгъэктэй клоцым дэгъоу ет-кlyхъэ. Экструдированнэ юхсум шуа-гъэу джыри илэхэм ашыщ пысм дэгъоу зэрэхткlyхъэрэр. Ар пысм зыхэптахьокI та-кынкIипшым кыкIоц икью ыки пынкIэу къебэгъыкI. Йошм хэлпльхэгъэ мылькум зыкыгъэшшыпкъэжынамкI ыки федэ кыхынамкI экструдирование амалышху-хэм зэу ашыщ. Анахьэу ар зы-фэгъэхъигъэр чэмхэр ары. Мы лъэнүюмкI производствэм шуа-гъэ кытынам фэш чэмхэр зэпымьюу бъэшхэнхэ фэе.

— Зигугуу къэтшырэ юхсум былымхүнүм исыд фэдэрэ лъэнүюхэм джыри ашыгъэф-дэн пльэкIыщта?

Адыгэ Республи-кэм кызыщыкы-хэрэ лэжыгъэхэр ыки джэнч лъэпкxхэр дгъэ-федэхээзэ юхсум къэтэхъазыры. Аш ишшүгъэктэй продукцием уасэу илэр къедьэхын тэлъекы. Химие зыхэмийл продукт къабз юф зыдатшэрэр. ЯтлонэрэмкI, экструдированнэ юхсум къидэб-гэктэйнамкI лэмэ-псымэу «эк-струдеры» къэпшэфэу, лэжыгъэр илтэеко къодыкI юфыр зэшлокIырэр. ЗэкIэ къидильн-тэрэр дэх имылэу бъэцэктэн фэе. Фермер хъызмэтшалтэхэм яошшэн фытгэпсихыагъэу еклолтэкI шъхваф къафиго-тыэ тиошшалтэхэм адэлажжээ. Зэхэгъэхъэгъэ юхсум икьыдэгэктэйнамкI Ѣафаклоу тиэхэм яшшүгъонохъэхэр кын-дээтэлтэх. Гущылэм пae, лэ-жыгъэ зэхэгъэхъагъэхэу былымхүнүм ыки чэтхэм арагъашхэрэр бэу зэтэф-жыгъэхэу кын-дээтэгъэктых.

Къэххам къэгъян фэе экструдированнэ юхсум тишьолтыр апэу кызыдэзьгъэ-кыгъэхэм компаниу «МАЙКОПЭКСТРА» зыфиорэр зэра-шыцыр. Шъолтырэм ибылы-махъохэр мы юх лъэпкъым

Былым юхсум сте-рилизацие зашыкIэ зыпари кы-зыщыублагьэу ар бэрэ Ѣылъын елъэкы. Лэжыгъэр кызызбэктэйрэ юхсум шкIэ къэхьугъакIэхэм зарагъэ-шхыкIэ хэхьоды-кыхэрэм япчыагъэ фэдитlукIэ нахь макIэ мэхъу.

— Адыгэ Республикаем ибылымхүн лъэнүюм пстэуми, бжъэххунам нэммыкIэу, ар ашыгъэфедэн пльэкIыщта. Аш пае былымхэм, къохэм, мэлхэм, пчэнхэм, тхъаклумкIы-хэхэм, чэттуу, хэ ыки пцэжъые лъэпкъэ зэфэшхъафхэм апае юхсум къэтэхъазырых. Былымхэм съд фэдиз ныбжь ялами юхсум ишшүгъэ къякIы, ау нахь шготэ ин кызыти-рэ шкIэ къэхьугъакIэхэм ар зябгъашхыкIэ ары.

— Мыш фэдэ юхсум кызыдэзьгъэктыхэрэм шьошьуер съда зэратекIырэр?

— АпэрэмкIэ, Адыгэ Республикаем кызыщыкыхэрэ лэжыгъэхэр ыки джэнч лъэпкъхэр дгъэфедэхээзэ юхсум къэтэхъазыры. Аш ишшүгъэктэй продукцием уасэу илэр къедьэхын тэлъекы. Химие зыхэмийл продукт къабз юф зыдатшэрэр. ЯтлонэрэмкI, экструдированнэ юхсум къидэб-гэктэйнамкI лэмэ-псымэу «эк-струдеры» къэпшэфэу, лэжыгъэр илтэеко къодыкI юфыр зэшлокIырэр. ЗэкIэ къидильн-тэрэр дэх имылэу бъэцэктэн фэе. Фермер хъызмэтшалтэхэм яошшэн фытгэпсихыагъэу еклолтэкI шъхваф къафиго-тыэ тиошшалтэхэм адэлажжээ. Зэхэгъэхъэгъэ юхсум икьыдэгэктэйнамкI Ѣафаклоу тиэхэм яшшүгъонохъэхэр кын-дээтэлтэх. Гущылэм пae, лэ-жыгъэ зэхэгъэхъагъэхэу былымхүнүм ыки чэтхэм арагъашхэрэр бэу зэтэф-жыгъэхэу кын-дээтэгъэктых.

игугуу къытфэшыба... — АпэрэмкIэ шуа-гъэу илэхэм ашыщ былымым юхсум зишхыкIэ, пынкIэу нэгтүм зэрткlyхъэрэр. Адр юх лъэпкxхэр арагъашхэрэр ызы-нукIу зэралкырхыэрэр. Ар кызызхэктэйрэ юхсум кыншоу тельям игъэткун нахь клочлабэ зэрэхткlyадэрэр ары. Аш кызыщыкIэ, былымхэм япса-уныгъэ зыпк итынам ыки ахэм шуа-гъэ къатэу ахэхъо-ным мылькушхо пэлохъэ. Тэ

икъэбар макIэу Ѣыгъуазэх. Арышь, ар кызыз-эктэзьгъяхъэ зышшүгъонохъэм Мыекъуапэ иурамэу Подгор-нэм иноморэу

ТичыпIэм япхыгъэ тхыдэжъхэр

ЧыпIэ гупсэм ихьишъхэр

Адыгэир археологии саугъэтхэмкэ бай дэд. Ахэм тарихъ гъэнэфагъэу ялэм имызакъоу, хьишъэ гъашIэгъонхэри апыльых. А зэкIэм нахъ тынаIэ атетэу зэдгашIэу, хэшыкI афытиIэ къес, адигэ лъэпкым ыльапсэ кызыщежи, зыдакIуи, мы чыпIэхэу тызыщыпсэухэрэр, къурэшхьапэ тыкыымыпзыгъэу, тэтые шыпкъэхэу зэрэштыхэр зэхэтфыхэ хъушт. Тарихым, хьишъэм, къэбархэм ахэль шыпкъагъэм тиакъыл ыгъечанышт, тишIошхъуныгъэ ыгъэптишт.

Шъузыябг

Джар зыцIэ къушхъэ Мынкъопэ районым игунапкъэ дэжь щыт. Аш ышыгу лъагэ уйтэу мэфэ ошу дахэм укызыхаплъекIэ, станицеху Абадзехскэр, Новосвободнэр, Севастопольскэр, Тульскэр, Мынкъуапэ къэолъэгъух.

Шъузыябг... Ижыре хьишъэм къизерIоремкэ, ар зыхуугъэр башлагъэ. Зы кэлэ бланэ горэ щылагъ. Аш зэришэнэу, шакло мэзым клаугъэ. ЫпекIэ къикыгъэ шыхъэ дахэм, зэрихабзэу, ишбэзэшэ чан лыттулущыгъ — зи къикыгъэп. МекIэ дэдэу ыулагъэу псеушхъэр Iепыкыжыгъ. Ау кэлэ джыгытыр аш нахъ къизекигъэблагъэу, шыхъэ улагъэр зыдачъэрэмкэ кэлъежъагъ. Къушхъэ дэодапкъэхэм ахэтэу зильещэ. Аүзэ шууклаеу клотагъэу, ужыр IекIеклодат. ЗэрэкIемыхъащы къышлагъэу клаэр мэзым къихъкыжызэ, гъэхунэ цыкы гузэгум сым исуретэу пшьешэ дахэд итэу ылъегъугъ.

— Ухэта о? Сыда мыш хэпшыхъэрэр? — ыуи кэлэ джыгытыр имынэосе бзыльфыгъэ дэхашэм еупчишт.

— Сэ къоджэ чыжъэм сышыщ, ау джы ар зидэшыэр къесонеуи сшIэрэп, — мекIэ дэдэу, непIэ къээлэ имынэу, джэулайр аш къытыхъыгъ. — Сэр-сэрэ, сылэнэм нэмыхъкэ сизыфэжэх щымылэу сыйкехъи, мы мэз къое-члаем сыйкеукъугъ.

Зэхихыгъэр ыгъешIэгъо дэдэу джыри клаэр еупчишт.

— Сыда къохуулагъэр яки хэта аш фэдиз гумекIыр къипфэзыхыгъэр?

— Къуаджэм дэс хуульфыгъэхэр зэкIэ сещ пае пыи зэфэхуугъех.

— Сыдым пае? — Ioупчыхъэ джыри клаэр.

— А кла, унэ щапхагъа, пльэгъурба сидэхагъэ? Сизынэпльэгъу закю пакIэ чылэм дэс хуульфыгъэхэр зэрэукыжыщыгъех. Аш фэдэ хал-балыкым нахъ тэрэзэу слыштагъэ...

— Хьау, хьау, зэхэсемыгъэх джащ нахъыбэрэ аш фэдэ гуцыIэхэр, джы лэнэгъэри зыщыгъэгъуш! — теубытагъэ хэльэу клаэм къыуагъ. — Некло сауж къихъ.

Клаэм икуаджэ пшьешэ дахэр ыланэ ыыгъэу къыщагъ. Бэ темышIу, ныбжыкIиттур зэгурлыу, къээрэшэнхэу тыраубытагъ. Джэгу мафэри агъэфагъ.

ХъакIи, лыкIи, ныбджэгъу, гъунэгъу джэгэ фэмэ-бжымэр акIэтэу чефыбзагъэх, къэзыщэрэ клаэм ятэ нэмыхъкэ, зытыришхъэрэр къэшIэгъуа, ар епэгъогъохыпэу щысыгъ. Чэшныкъо клаэр хьуи, цыфхэр нахъ зызэбгырэкъижхэм, ар къэтэджи къом къеджагъ, луэрэшыгъэх.

— Оры, сиклал, мы бзыльфыгъэ ныбжыкIэм дэпсэущтыр, ау мы унэм ыланэ ыытиридэгъэм къыщегъэжъагъэу чыпIэ гупсэф зъотыжырэп. Сызэрегуцафэрэмкэ, нысакIэм зы кючIэ щынэгъо емылч горэ хэль, — игушыэ къуухыгъ тым.

— Шыпкъэп, тят, — къипиупкыгъ къо джыгыт насыпшом, — еплыбыа зэ идэхагъэ, ишбэгъэ, ицыфышIуагъ.

— Kio о еппэ ашыгъум, — ыуи ар хылыгъэу хэхъапшикъыгъ. — Ау мыр къизэрэпшэрэм тэ зи дэгэу къытфихъштэп.

Зэриуагъэу хуугъэ. Джэгур зэрэтекIу, къуаджэм тхъамыкIагъохэр къыдэтэджагъэх. Джэгум тхъамэфитту темышлагъэу, къэзыщэгъэ клаэр къэмшилэжхынэу, къупшхъэ зэрыблэу, шъо кыиф гъожыбзэу, бжыхъэ пкIешэгъэ түгэгэ хуугъэ. Нэрэ-лэрэм чылэм дэс сабийхэм узхэр къаштагъэх, етэхъях.

Къуаджэм речэкIырэ псыхъори, цыфхэм агъэшIагъоу, игукIыр фежъагъ. ПсыфалIэм ригъезыгъэхэр зэрэукыжыщыгъех. Аш фэдэ хал-балыкым нахъ тэрэзэу слыштагъэ...

Чылэр къэгумэкIыгъ. НысакIэм нэмийпль фашы хуугъэ.

Аш фэдэ щыIекIэ шыончъэ дэдэм ба, makla ыукуудыгъэр? Хэти къыложынэу ышэрэп. Ау мафэ горэм лыжкэ жекIэ фыжыбзэ чылэм къыдэхагъ, чылэм ыпакI ышхъали зэпникухагъ, къыплихъагъ. Пчыхъэ зэхъум, клаэр къылтигъаклохи, къызыщыцууцэ гъунэгъухэм адэжэ аригъэшагъ.

— Уишхъэгъус мыш фэдиз тхъамыкIагъор къызыпкыгъэр, — нэиутэу клаэм къыриуагъ. — Аш нахъыбэ къесоплэштэп, ау къюслюштэп, къедэу. Джыдэдэм аш пчыхъэшхъашэ еупшэрихъы. Емыгъэлэгъоу ышырэм щыгъу бжыб хэтакуу, угъольхыж зыхъурэм умышIахэм фэдэу зыши, псы къошынэу ланэм тетыр къеклутэх. Къасорэр зэрэшыпкъэр пшюшт хуущт,

учьые фэдэу къыщыгъэхью узепльаклокIэ.

Лыжъым къыриуагъэм тетэу шэкIо клаэр зекIуагъ. ТIэкly шлагъэу зыгъольхыжкъэх уж, шузыр къызщытэджыкIыгъ, ытхъаклумэ лыымыгъэ къыригүлли, мэчьеэмэ зэригъешIагъэ. Зэрэчьеэрэ ышошт хуугъэу, бзыльфыгъэм пIэм зыкъыхIэтигъыгъ, клаэр зэхишагъ аш ыпкышьол чынIэмил хуузэ зызэрэзкIицьырэр — блэ джэдэшхо зэрэхъурэр. ытэгъугъэм ар ыгъэкыгъ зэ, ау къызакIекIуагъэп. Мары блашхъэр пчыэшхъауум дигъэштэгъыгъе етлупшыгъэу шункым хэкIуашэ. Заулэ тешIагъэу, псыхъом дэтыпслээр зэрээзIуильхъорэр мыгъуашэу, блэм «лъытлып» мэкъэшхор къыгъэлугъ. Псыхъом ичээ мекъэ чан

нахъ makIэ хуумэ хуузэ, къэмийлжыхъхэ хуугъэ — игуукыгъ. Джашыгъум кэлэ джыгытим къыгурлыгъэ къодый жъалымыгъэ пстэури бзыльфыгъэ дэхашэм ыпкъ къикIу зэрэштыр. Йофым кэлх фишынэу риххуухагъ. Пчэдыхыгъим шузым риуагъ:

— Чыжъэу-чыжъэу, къушхъэ лъагэм дышшэ дизэу пхъантэ щычIэтIагъ. Ар къызычIэсттыкIыкIэ байшхо тыхъушт. Уфая бай хуунэу? — еупчы шузым.

— Ары, — къыриуагъ. — Бай тыхъумэ зэкIэ цыфхэм тIорэр ашIэ хуущт, — зэригуалэр къыхэшыгъ.

— Дэгъу ауштэу къыздеогъаштэмэ, ау сэшынэ мыш фэдиз хуульфыгъэр зидэс чылэм укыдэсвынэнкIэ, — ыуагъ лыям. — Пхъантэр къычIэсэхыфэ, сэ сшIэр гъочIэгъым ушыпсэунум укъезгыгъэмэ... Шузыр къешшугъ.

Клаэр шузыр къушхъэ лъагэм къыщагъ, пхъехъанышохэр гүэзэ гъочIэгъым щызэтэрилхъагъ.

— Мош фэдизыпхъэр сидым пая? — ыгъэшIэгъуагъ шузым.

— ЧыIэ умылIэнэу ары. Ихъ, — ыуи ихъалэр IапекIэригъэлэгъугъ.

Бзыльфыгъэр зэрихъагъэм тетэу, ихъалэр мыжъохшо ыигъеуагъ.

— Сыда къисэпшIагъэр, ар зытепшIахъэрэр? — къэкуагъ шузы.

— Iэлэ зэкIэ дэгъэшIпIэй илэмкIэ пхъехъан зэтельям машшор кIидзагъ. ТакыккIэ мэшохшом зыкъипхъотагъ, бзыльфыгъэ дахери блэ хуугъэ.

Шыблэр зэтечэу къеуагъ. ПчыкIэр мэшшо лыдхэр къыпти-тэкхуухэр хъопскыштэгъ. Чыгум жык къыщэжыгъэу, бзыльфыгъэ-удым зыуильшшогъээгъэ псы къэбээ орьр къычIэуажыгъ. Къушхъэм дунэе мыхъэр щышэштэгъигъ... Джаш къыщегъэжъагъ, цыфхэр мы чыпIэм щыт къушхъэм «ШузыябгэкIэ» еджахъэху ары къызэралорэр.

ДЭЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ зэдыхагъэунэфыкIыгъ

Хъафизэхэм я Урысые обществэ (ВОС) къалэу МынкъуапекIэ ичыпIэ организациерэ хъафизэхэм атэгъэп-сихъэгъэ Адыгэ Республике библиотекамэр (АРСБС) бзыльфыгъэхэм я Дунэе мафэ зэдыхагъэунэфыкIыгъ. Ioфхъабзэм къыдыхэлъытагъэу зэнэхъокуухэрэ викторинэхэмрэ зэхашагъэх. Вокальнэ студиу «Сувенир» зыфилоу Адыгэ Республике къультурэмкэ изаслучженэ IoфшIеу Владимир Хурс зипашэм концерт

къафитыгъ. ВОС-м и Адыгэ Республике организации иапэрэ тхъамэтагъэу Лаврентьев Петр Константин ыкъор бзыльфыгъэу къэзэрэугоигъэхэм къафэгушуагъ, псаунгыгъэ пытэ, щэлагъэ, насыпшох ялэнэу, шум щымыкIэнхэу къафэлэуагъ. Зэнэхъокуум е викторинэм хэлэжъагъэхэу джэуап тэрэз къэзыгъэхэм шлухъафтын цыкIухэр афагъэшшошагъэх. ВОС-м МынкъуапекIэ ичыпIэ организация итхаматэ Алексей Хлоповын концертэр зезыщагъэу,

АРСБС-м IoфшIеу Наталья Жулиан, вокальнэ студиу «Сувенир» хэтхэу Ирина Желябинам, Лариса Сердюковам, Валентина Сай, Ольга Шу бзыльфыгъэ хап-щып цыкIухэр шлухъафтынэу аритыгъэх. Ильэс 30-м къыщегъэжъагъэу ильэс 87-м нэс зынбж нэбгырэ 40 Ioфхъабзэм хэлжъагъ, шлухъафтын 45-м ехуу бзыльфыгъэхэм аратыгъ. МэфэкI мафэм бзыльфыгъэхэм агу къыдашэенимкэ зишуагъэ къэлхъагъэр ВОС-м МынкъуапекIэ ичыпIэ организация мыльку къызэрэхильхъагъэр, хъафизэхэм атэгъэп-сихъэгъэ Адыгэ Республике библиотекам Ioфхъабзэм зэрэхэлэжъагъэр ыкIи МынкъуапекIэ щыцIэрило тучанэу «Каприз» зыфиорэм шлухъафтынхэр къазэрафишигъэхэр ары.

Анна КОСАРЕВСКАЯ.
ВОС-м къалэу МынкъуапекIэ ичыпIэ организация итхаматэ игуадз.

Тыгъэнэбзый

Къеблагъ, гъатхэр!

Чыые южъур тезижыгъеу къеущыжбы дунаир. Мафэм хэжъо, фабэр къеко. Тыгъэр чэфэу чым къиречъе, тіэклю плырышошь, ошхыр къефы; егъешъокы губгъор, егъешъокы чыгур, уцы цыкыл шхуантэм зыкъыргъепхъутэ; ельсихъех чыгхэр, етхъакъых шхъантуупчхэр, кіләцыкы чэфхэм альежъе, акілехъе, акыбышьо зешы.

Хэй Мышыди, чэтую Пэфи загъешюжъеу блынкем дэлххеу гъэтхэ мафэм хэппльэх. Зигушуагъо мыухыжхэр кіләцыкылухэр арых, ашуабэ шлэу, гъэтхэ зыгъепсэфыгъо мафхэм апэлльэх. Еджэнми егугъух, ны-тыхэм зеральэкъеу адэлэх. Амин итатэ игүсэу къелепчъе дахэ ешы. Мадинэ инанэ ыгъэгушоу, унэр ізпкэ-льапкэу зэлүүхы. Янани пхъорэльф-къорэльфхэм апаекъе хъалыжко-щеламэхэр етуулшыгъеу егъажъех. Жъэримэ Iashlur унэми, пчъэлупами, тэмашхъеми атиз. Жыы къэбзэ псынкээр уильгэшхэкъеу мэзечъе, бзыухэм ягуапэу орэдир къыхадзэ, ары, къесыгъ гъатхэр!

Гъатхэр охтэ кіеракл ыкы мэфекъе

хэмкэ бай — ныхэм, бзыльфыгъэхэм ядунэе Мафэ тыди яшьыпкъеу щыхагъеунэфыкы; гъэтхапэм къехъутгъех зэльашшэрэ цыф гъешшэгъоньбэ — Советскэ Союзом и Лыххужъеу, усаклоу Андырхое Хүусенэ, адигэ тахаклоу Жэнэ Къырымызэ, Натхъо Долетхъан, сурэтыш Iепэласэхэу Къат Теуцожъ, Къуане Аслъан.

Гъэтхапэм и 14-р — тиадыгабзэ и Маф. Нэмымк цыф лъэпкъыбэу мы дунаим тетхэм зыкъе тэри тащщэу, тиадыгабзэ имэфекътиэ зэрэхъугъэм тегъегушо, убзэ пшэнным мэхъаншхо ил ульэпкъеу укыззетенэнымкэ. Аш ельтыгъеу республикэм ит еджэлээ зэфшэхъафхэм мэфекълофтхабзэхэр ашызэхашх. Ахэм еджаклохэр ягуапэу ахэлажъех. Гъатхэу зыкъеэзыштэрэм епльэцхээрэп. Яшьыпкъеу зыпалльэхэр къэбягъыжшхэх къолэбзыухэр арых, бзыу набгъохэр афашых, чыгхэм апальх. Гъэтхэ дунаим ини, цыкыл агухэр ешэфых, егъашуух, зэдрагъаштэу, «Къеблагъ, гъатхэр!» алоээ, ильэсим иохтэ анах дахэ пэньокъых.

Апэрэ ошх

Рассказ

Сайдэрэ Дэнэфре зэгъунэгъуух, зэлэгью-зэпшэшьэгъу цыкылух, ильэси 8 — 9 аныбжь. Сабый дахэх, лупкэх, йорышхэх, йогъэ-шыгъэх. Пшъэшшэжъыитгур сыхъатэрэ зэрэмьтэгъухэм зэфээзэых, лупххэх хэзэрэнхэрэп. Еджэлэо анах дэгъухэм ахалтытэх, тхылтыр яklas, еджэнэир къафэпсынк. Зэрээпблагъэхэу, зэрээгүрүхээрэм апае янэ-ятэхэр ашэгушуукых.

Ау мафэ горэм еджэлэо цыкылухэр еджаплэм къычхэхъыгъеу къекложхээ, нэрэ-эрэм ошьопшэ шуцшэхшохэр къегъольхыгъях, жыхынхарзэр зыгырыуукъеу къежьагъ, о къэпплээгъуэх анах лъэшшэу ошхышхо, щальэкэ къирахъырэм фэдэу, къыритлупшигъ. Еджаклохэр щтэгъэ-щтагъэхэу моклэ-мыкъе зэбгырылтэгъэх...

Сайдэ щэтырэклэ дахэу къыфащэфыгъэм изакью чэтыгъ, Дэнэф зыдьчигъеуцаагъэп. Iapékэ къеункыл пагэу, «боу уятэ байшь ори къегъещэф!» — къыриуагъ, иныгъеу цыкылхүжьгъэм фэдэу.

Дэнэф зэхэуцынхъажыгъеу чъекъе ядэжь къекложхыгъ. Пшъэшшэжъыхэм язэнхуджэгъууньгъе апэрэ ошхым нахчыгъеу kluagъэп.

Атакъэмрэ хъэмрэ

Пшыс

хыгъ, гушуагъэ. Мо хъор-шэр тхъагъэп-цикъж цыкылур атакъэм къыпэдхэжхыгъ:

— А синэфынэ дах! Уиорэд макъэ спсэ къыпигъэкъэхыгъ, — ыуагъ баджэм ылупс ыдьрыхъызэ. — Ори уизакъу, сэри сизэкъо дэд, сидышь, тизэлүкъеу тизэрэлтэгъуягъэмэ, хъазынагъэба?! Тыдэ ушыла, синэф?

— Чыгышхъэм сытес...

Атакъэл Iashlur зэриуфэрэтыштым къыгъэчэфыгъеу баджэм ыккэ егъэдэгэ, нэсыфэ ышуабэ машэ.

— А синэфын! Къехыба чыгыгым, — убзэу pelo.

— Хъау, бадж, о укъакомэ нахыши.

— Умыгумэл, сикъэкъо! — elo зигъепагъу атакъэм.

— Дэгъу, бэджэхъий, чыгъ льялсэм сикъэлэпчэлус къыншыюжэшт, — elo зигъепагъу атакъэм.

Баджэм ынапцэ къэгүшуагъ, «зэрэхъурэмкэ, зы атакъэм, түү мэхъух, зэсэупцыжъеу түүр зэккэшхы-

хашт, шьотхъэ-мытхъеу сыйхъэшт», — ыло шлошьыз, атакъэр зытес чыг чэгъым къесыгъ. Хъэр пэсэкло сакыба! Нэрэ-эрэм ыккэ къыххэх пырацэкъе, къыубыти, псынкэу ыгшъэтэхъ зыгхигъенагъ, ыгнуу, шлэгъуу римыгъафэу, баджэр зэшүүкъыгъ.

Атакъэмрэ хъэмрэ псаоу-тхъэжъеу къэнэхъыгъэх.

* * *

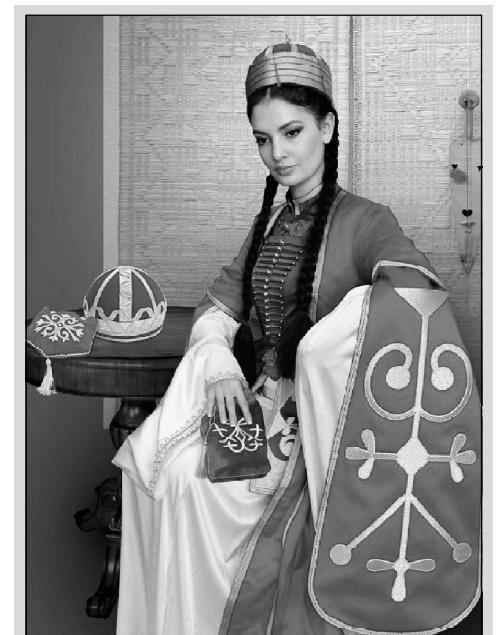
Ау ухэтми умынэйпсыемэ, Iae угу имылтымэ нахыши.

ПЭРЭНЫКЪО Мурат
Тянэмэ
ядахэ напэ

Тянэмэ ядахэ напэ,
Тышпхъумэ ялапэ дышъе,
Яхьишэх къэсционэу непэ
Къэгъагъэр къысэшшашъе.
Iушшабэу сиорэд гупсэ
Пшынэпсым къырысэгъачэ.
Псышкуашкоу сэгъэлупчъапчэ.
Чыэгъуабзэу сыгум иусэ.
Остыгъаем ичыг шхъапэ
Бзыу цыкыл набгъор къышешы,
Унагьом ишушшэ напшь,
Бзыльфыгъэм шхъашэ фэсэшы.

Гушынэжъхэр

Бзыльфыгъэм зыдэшьсым сэр щы-
рахырэп.

Бзыльфыгъэм ылашхъэ ышхъэ
ишьуш.

* * *

Бзыльфыгъэм щымыукаштэрэм напэ
иэп.

Хырыххыхъэхэр

«Ей» зымырэ жъонаку.
(Чыхъумбай).

Зыкъе тларкъоу бгыкъур зиунаплэ.
(Пцашхъу).

Чэцырэ мыгупсэф, мафэрэ зы чыплэ
имыкъ.

(Чэцбзыу).

Нэккубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2018-рэ ильэсийн мэзаем и 21-м ыштагь

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Закон нэү «Адыгэ Республикэм и Лышхъе эхыилгагь зыфиорэм ия 3-рэ статья зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законеу «Адыгэ Республикэм и Лышхъе эхыилгагь» зыфиорэм ия 3-рэ статья зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) я 2-рэ Iахым ия 6-рэ пункт мыш тетэу тхыгъэнэу:

«6) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ипроект, Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет гъэцэлгагь эзрэхъугъэм фэгъэхыгъ отчетыр, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэм шуагъэу къатырэм уасэу фашыгъэм фэгъэхыгъ докладэу ильэс къэс къагъэхъазырырэр, Адыгэ Республикэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэмкэ истрагтие пхырыщыгъэнхэм тегъэпсихъэгэе юфтхабзэхэм язвшохын фэгъэхыгъ отчетхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм рехыилэх;»;

2) мыш фэдэ къэуаклэ зиэ 72-рэ пунктыкээр хэгъэхъогъэнэу:

«7²) культурам, псаунгъэм икъэухъумэн, гъэсэнгъэм, социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэн ыкынэмкэл лъэнхъохэм ялхыгъе организациехэм фэло-фашшэхэр зэрээшшуахыхэрэм эхыилгээ шлокл зимылэ отчетыр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ильэс къэс рехыилэх;».

Я 2-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Закон нэү «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет эхыилгагь зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законеу N 24-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет эхыилгагь» зыфиоу 1996-рэ ильэсийн чьэпьюгъум и 1-м аштагъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

1) я 6-рэ статьям иа 1-рэ пункт мыш тетэу тхыгъэнэу:

«1) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ипроект зэхэгъэуцо Адыгэ Республикэм и Лышхъе Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ар рихыилэнхэм пае;»;

2) я 9-рэ статьям ия 2-рэ пункт мыш тетэу тхыгъэнэу:

«2) цыфым ифитынгъэхэмрэ ишхъафитынгъэрэ къэхъумэгъэнхэмкэ, терроризмэрэ къольхъе тынхынымрэ апэуцужжыгъэнхэмкэ юфтхабзэу рахуухъафъэхэр ежь иполномочиехэм атэгээпсихъафъэхэр зэшүүхых;».

Я 3-рэ статьяр. Мы Законым куачэ иэ зыхъурэр

1. Официальнэ къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешлэкэ мэмы Законым куачэ иэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъеу Къумпил Мурат
ку. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 5, 2018-рэ ильэс
N 128

Адыгэ Республикэм Йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу

Социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэн лъыплэрэ къэралыгъо къулыкъухэм социальнэ фэло-фашшэхэм шуагъэу къатырэр къызэрарадзэрэ шыклем эхыилгагь

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 245-р зытетэу «Упльэкун йофшэнхэм шуагъэу къытырэм уасэ зэрэфашыре шыклем эхыилгагь» зыфиоу 2017-рэ ильэсийн тигъэгъазэм и 28-м къыдэкыгъэм тегъэпсихъягъэе **унашъо сэшы:**

1. Мы къыкэлъыкъохэрэр ухэсыгъэнхэу:

1) социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэн лъыплэрэ къэралыгъо къулыкъухэм социальнэ фэло-фашшэхэм шуагъэу къатырэр къызэраадзэрэ шыклем гуадзэу N 1-м диштэу;

2) социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэн шуагъэу къытырэр къызэраадзэрэ шыклем гуадзэу N 2-м диштэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашу И. С. Шынахъом:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм

кэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ исайтре Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэлэхэл къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэрэ аригъэханэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкырэ тхыльэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуухъягъэхэр» зыфиорэм къащхиутийнэу.

3. Мы унашъом игъэцэлэн зэрэклюрэм сэ шыхъэклэ сылтыпльянэу пшээриль зыфесшыжы.

4. Официальнэ къызыхаутырэм шыублагъяу мы унашъом куачэ иэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
ку. Мыекъуапэ,
мэзаем и 2, 2018-рэ ильэс
N 24

Адыгэ Республикэм Йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Радиацием зээрар зэрихыгъэ цыфхэм социальнэ тынхэу аратыщхэм ягъэнэфэн» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэнхэм пае **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Радиацием зээрар зэрихыгъэ цыфхэм социальнэ тынхэу аратыщхэм ягъэнэфэн» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу, мы унашъом игуадзэ диштэу ар шыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ исайтре Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэлэхэл къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэрэ аригъэханэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкырэ тхыльэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуухъягъэхэр» зыфиорэм къащхиутийнэу.

3. Мы унашъом официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 7 зытешлэкэ мэхъу.

4. Мы унашъор зэрагъэцаклэрэм министрэм илэрэ гуадзэ гъунэ льифинэу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
ку. Мыекъуапэ,
шылэ мазэм и 30, 2018-рэ ильэс
N 22

Адыгэ Республикэм Йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу N 225-р зытетэу «Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иаттестационнэ комиссие эхыилгагь» зыфиоу 2014-рэ ильэсийн шышхъэлум и 5-м къыдэкыгъэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Джырэклэ куачэ зиэ хэбзэгъэуцугъэм диштэнхэм пае **унашъо сэшы:**

1. Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу N 225-р зытетэу «Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иаттестационнэ комиссие эхыилгагь» зыфиоу 2014-рэ ильэсийн шышхъэлум и 5-м къыдэкыгъэм гуадзэм диштэу зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашу И. С. Шынахъом:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ исайтре Адыгэ Республикэм икъэралыгъо

хабзэ игъэцэлэхэл къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэрэ аригъэханэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкырэ тхыльэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуухъягъэхэр» зыфиорэм къащхиутийнэу.

3. Мы унашъом игъэцэлэн зэрэклюрэм иупльэкун сэ шыхъэклэ зыфесшыжы.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
ку. Мыекъуапэ,
шылэ мазэм и 29-рэ, 2018-рэ ильэс
N 20

Адыгэ Республикэм Йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэнкээ организациехэу итхэм ялофышшэхэм транспортыр зэрагъэфедэрэм пае афальэгъэуцугъызэ ашыщтым эхыилгагь

1. Мы къыкэлъыкъохэрэр ухэсыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэн фэгъэзэгъэ организациехэм юф ацызышшэхэу транспортыр эпхыгъэу щитхэм ягъеунэфын гуадзэм N 1-м диштэу;

2) ахьщэ зэрафальэгъэуцугъызтимкэлэхэу тхыльэу зэхагъэуцугъызтимкэлэхэу илэштэр гуадзэм N 2-м диштэу.

2. Адыгэ Республикэм социальнэ фэло-фашшэхэм ягъэцэлэнкээ организациехэу итхэм ялофышшэхэм транспортыр зэрагъэфедэрэм пае афальэгъэуцугъызэ ахьщэр социальнэ фэло-фашшэхэм язэшхъохын фэгъэзэгъэ организациехэм ялэшхъэтхэм агъэнэфенэу.

3. Къэбар-правовой отделым ипашу И. С. Шынахъом:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм йофшэнхэмрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэ и Министерствэ исайтре Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэлэхэл къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтэрэ аригъэханэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс къыдэкырэ тхыльэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуухъягъэхэр» зыфиорэм къащхиутийнэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцаклэрэм министрэм илэрэ гуадзэ гъунэ льифинэу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч
ку. Мыекъуапэ,
мэзаем и 2, 2018-рэ ильэс
N 25

Тикъэгъэлъэгъонхэр

Музейм къыратыжыгъэхэр гъаштэгъоных

Адыгэ Республикаем и Лъэпкъ музей 2015 — 2017-рэ ильэсхэм кэу ифонд къыхэхъагъэхэм афэгъэхъыгъэ къэгъэлъэгъон джырэблагъэ кызэуахыгъ.

Зэхахьэр пэублэ гущылкээ къызэуихыгъ музеим ипащэу Джигуне Фатимэ. Аш зэрэхи гъенэфыкыгъэу, тарихым елхыгъэ пкыгъохэр, цыфхэм янаехэу щыэнэгъэм къызыдихыгъэхэр музейм непэ къышыгъэлъэгъонхэр йофшгъэгъеншоу щыт. Музеймкээ мэхъэнэ хэхыгъэ зиэхэ пкыгъохэр арых къыхахыгъэхэр.

Къэгъэлъэгъонхэм ахбгъэхъан пльэкыщхэм япчагъэу музейм илэр 320977-рэ мэхъу. Аужырэ ильэсичм къыклоц пкыгъо 6000 Лъэпкъ музейм къыратыжыгъ.

Апшеронскэ щыщэу Б. Г. Кабисовын археологилем ехылгэгъэ пкыгъо гъаштэгъонхэр музейм къыхыгъэх.

Музейм ипащэ игуадзэу Шеджэн Налмэс, Адыгэим илэрэ Президентэу Джарымэ Ас-

лан, фэшхъафхэри зэхахьэм къышыгущыгъэх. Адыгэ Республикаем культурэмкээ иминистрэу Аульэ Юрэ, аш игуадзэу Шъэуапцэкъо Аминэт, культурэм, гъесэнгъэм яофышгъэху Цыпынэ Рустем, Пэкшо Нурубый, фэшхъафхэм яеплыкэхэм къашыхагъэшыгъ музейм къыратыжэрэ пкыгъохэр республикэм итарих къизэрэхэнэжхэрэр.

Адыгэим илэрэ Президентэу Джарымэ Аслын щыэнэгъэ гьогу къыкгуяа зы тхьльтэг зэрэхүщтыр. Адыгэ хэкур Краснодар краим къыхэгъыжы, республикэ гъэпсыкээм фежъеным фэш А. Джарымэр зэлукэ макэп зыхэлжагъэр, Темир Кавказым зэо-банэхэр щыклохэу уахтэ къыхэгъыгъ.

Къушхъэчээс лъэпкъхэм язэхахъэ Джарымэ Аслын зыхэлажъэм, адигэ шуашэр щыгъэу

пчэгум къихы къизэрэгущыгъэхагъэр тарихым инэклубохэм ахэхъагъ. «Зэльашэрэ суратыш-модельэрэ Стлашы Юрэ ѿшыгъэ адигэ шуашэр ары сцыгыгъээр» къитиуагъ А. Джарымэм.

Лъэпкъ шуашэр лъэгупхъэу щыт, сигуапэу музейм естыжыгъ, — лъэгэекуяа тизэдэгущыгъэу А. Джарымэм. — Нэпээпль шуухафтынхэм ашыщхэри музейм ифонд хальханхэу къафхэсэхыгъэх.

Адыгэ шуашэм идэхагъэ дунаим щашэ. Музейм ифонд къыхыгъэмэ ашыщ республикэм и Лышихъэу ѿшыгъэ Тхакууши. Археологхэм къагъотыгъэхэ пкыгъохэу тильэпкъ итарихъ ехылгагъэхэм къэгъэлъэгъонир къагъебаигъ. Тичыгу тышыпсэ-үзэ блэкыгъэ уахтэ нахыбэрэтыфызэлъэкъын зэрэфаар

шыенгъэлэжъэу Н. Пэкшом хигъеунэфыкыгъ. Студентхэм тарихыр нахь дэгью ашэнимкээ къэгъэлъэгъоним мэхъэнэ ин илэу аш ылтыгатагъ.

Лъэпкъ музейм илофышгъэу Сихаджэкъо Иринэ зэхахьэм хэлжэхээрэ къэгъэлъэгъоним щигъэзогъяа. Папышим И. Сихаджэкъор къытегущыгъээз, адигэхэм яшэн-хабзэхэр зэрэгшэгъонхэр иеглэвийкэхэм къашыхи-зэшыгъ.

Джарымэ Аслын ишхъэгъу-сэу Фатими зэхахьэм хэлэжъагъ. Аш къызэриуагъэу, музейм къыратыжыгъэ пкыгъохэм уяпплыэз, лэуухэр зээзыхыре хыгъэшлагъэхэр нэгум къыкэуцо. Ныбжыкэхэм тарихыр нахышиоу ашэнимкээ музейм икъэгъэлъэгъонхэм мэхъэнэ ин я.

Сурэтхэр музейм къышытэхыгъэх.

Адыгэхэм я Ильэсыкээ илэгъок

Гъэтхапэм и 21-м агъэмэфэкъишт

Ильэсыкээр пэсэрэ лъэхъаным зэрэхагъэунэфыкыщтыгъэм къыпкырыкыхээ, республикэм мэфэкъхэр щыклощтых. Филармонилем ыпашхъэ, йофшгъапшоу «Нанэм» ашыклощхэр нахь гъаштэгъон хъущтхэм ашыщых.

— Адыгэхэм я Ильэсыкээ мэфэкъэу гъэтхапэм и 21-м щыэштим тигуапэу тыхэлэжъэшт, — къыталаугъ кэлэцкыл ансамблэу «Мыекуапэ инэфыльхэм» якъэшшуаклохэм.

— Зэхахьэм зэрэштууджыщхэм даклоу, лъэпкъ шэн-хабзэхэр къышагъэлъэгъоштых, — зэдэгущыгъэгъур лъэгэекуяа тизэдэгущыгъэхэм ашыщ мэхъэнэ хэхэшт, адигэ джэгушхокээ зэхахьэр аухышт.

Республикэм лъэпкъ культуурэмкээ и Гупчэ илофышгъэу Нэгъю Заур зэхэшаклохэм ацэкээ тызэрэшигъэзогъяа, тирайонхэм ялтыклохэм мэфэкъыр къагъедэхэшт, адигэ джэгушхокээ зэхахьэр аухышт.

Сурэтхэр итхэр: «Мыекуапэ инэфыльхэм» якъэшшуаклохэр.

Нэклубыр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурубый.

Зэхэзыщагъэр
ыкы кыдээз-
гъэкъырэр:

Адыгэ Республикаем
льэпкъ Йофхэмкээ,
Иэклиб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэху-
хэм адигээ зэпхыны-
гъэхэмкээ ыкы къэ-
бар жыгъэхъэм иамал-
хэмкээ и Комитет
Адрессыр: ур. Кре-
стянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кээ
заджхэрэ тхъапэху
зипчагъэкээ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлээр, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу Ѣытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием
зэкгъэжкожых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:

Урысы Федерацием
хэутын Йофхэмкээ,
телерадиокъэтын-
хэмкээ ыкы зэлты-
Иэсыкээ амалхэмкээ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйоры-
шапэ, зэрэушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхытырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэмкээ
пчагъэр
4844
Индексхэр
52161
52162
Зак. 465

Хэутынм узьы-
кэлхэнэу Ѣыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщаушыхыты-
гъэр
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъаигъэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаигъэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэкъыж
зыхыырэ секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.